

Sygn. akt **III AUa 2185/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans

Protokolant: insp.ds.biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **S. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 października 2014 r. sygn. akt VII U 2145/14

oddala apelację

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił S. O. przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku, uznając, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Od powyższej decyzji odwołał się S. O., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku. Na rozprawie w dniu 23 września 2014r. odwołujący sprecyzował zakres żądania, w ten sposób, że oświadczył, że domaga się doliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach tylko okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. od 29 grudnia 1977 r. do 8 września 1986 r., w którym to zakładzie pracował jako traktorzysta, który jest okresem wystarczającym do spełnienia wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 28 października 2014r., sygn. akt VII U 2145/14, Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu S. O. prawo do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w szczególnych warunkach od miesiąca wniosku, to jest od dnia 1 lutego 2014 roku.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

S. O. urodził się (...)

Odwołujący posiada prawo jazdy: od 16 września 1977 r. kategorii - A (uprawniającej do kierowania motocyklem), kategorii B (uprawniającej do kierowania samochodem osobowym o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 tony) oraz kategorii T (uprawniającej do kierowania ciągnikiem rolniczym z przyczepą (przyczepami) lub pojazdem wolnobieżnym).

W okresie od 29 grudnia 1977 r. do 8 września 1986 r. odwołujący był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w (...) w P.. Zakład zajmował się przewozem, skupem i handlem zwierząt hodowlanych (koni, bydła, świń i owiec). W bazie w P. znajdowała się hodowla po 100 sztuk bydła i koni i ponad tysiąc owiec. Ponadto zakład miał bazy hodowlane: owiec - w G., koni - w L., w W. i w G.. Zatrudnieni kierowcy jeździli pomiędzy tymi bazami, przewożąc siano, pasze i pokarm dla zwierząt. Dostarczali także zwierzęta innym gospodarstwom. W zakładzie pracowało ok. 560 osób w większości byli to kierowcy. Praca odbywała się w godzinach od 7.00 do 15.00.

Odwołujący w okresie zatrudnienia w ww. przedsiębiorstwie wykonywał pracę traktorzysty kierując ciągnikiem marki U. (...) z dwiema przyczepami lub z niskopodwoziówką albo z beczkowozem do wywożenia nieczystości. W zakresie swoich obowiązków przez cały rok woził pasze, słomę, siano dla zwierząt do innych baz zakładu oraz beczkowozem wywoził nieczystości z bazy. Obowiązki te odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca na ciągniku była pracą w ciągłym hałasie w różnych warunkach atmosferycznych. Ciągnik był nieresorowany, nieocieplony, bez klimatyzacji. W trakcie awarii ciągnika zdarzało się, że odwołujący, jeśli nie zastępował innego kierowcę był kierowany do pomocy w warsztacie mechanicznym zakładu.

Za świadczoną pracę odwołujący otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za pracę niebezpieczną, dodatek stażowy, premię zadaniową, eksportową i ekwiwalent za mleko.

Zakład pracy wystawił odwołującemu świadectwo pracy z dnia 3 września 1986 r., w którym stwierdzono, że S. O. w okresie od 29 grudnia 1977 r. do 8 września 1986 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P.- w (...) w P. na stanowisku robotnika z obsługą ciągnika. Ostatnio zajmowane stanowisko – to robotnik bazy.

Zakład pracy obecnie nie istnieje. Nie ma możliwości pozyskania dokumentacji osobowej pracownika nieistniejącego ww. przedsiębiorstwa.

W okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P.- w (...) w P. odwołujący współpracował z J. F. i K. P..

J. F., z zawodu mechanik samochodowy, był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w (...) w P. od 27 listopada 1972 r. do 31 stycznia 1989 r., przy czym w okresie od 27 listopada 1972 r. do 25 stycznia 1973 r. i od 17 stycznia 1975 r. do 31 stycznia 1989r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku mechanika samochodowego w kanałach remontowych. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 stycznia 2014 r. sygn. akt VIII U 2495/13 świadek nabył prawo do wcześniejszej emerytury.

K. P. z zawodu kierowca był zatrudniony w ww. przedsiębiorstwie w okresie od 20 listopada 1972 r. do 12 września 1987 r., przy czym w okresie od 20 listopada 1972 r. do 17 marca 1987 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 kwietnia 1999 r. sygn. akt VIII U 164/99 świadek nabył prawo do wcześniejszej emerytury.

W dniu 11 lutego 2014 r. S. O. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., po rozpoznaniu powyższego wniosku, odmówił odwołującemu prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Na podstawie zgromadzonych dokumentów za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999r. organ rentowy uznał staż pracy ubezpieczonego wynoszący łącznie 26 lat 1 miesiąc i 2dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 lat i 2 miesiące okresów pracy w warunkach szczególnych.

Do okresu potwierdzającego okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okres zatrudnienia w Kombinacie (...) w K. tj. okres od 10 września 1986 r. do 15 lipca 1992 r. oraz w (...) S.A. w K. tj. okres od 1 maja 1993 r. do 31 grudnia 1996 r.

Ubezpieczony ukończył w dniu 13 listopada 2013 r. 60 lat. Nie przystąpił on do otwartego funduszu emerytalnego.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy wskazał, że istota sporu w przedmiotowej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy pozwany organ rentowy miał podstawy odmówić odwołującemu prawa do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy powoływał następnie art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), wskazując, że kwestią sporną było to, czy odwołujący udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że do okresu potwierdzającego okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pozwany organ rentowy nie uznał okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w (...) w P. od 29 grudnia 1977r. do 8 września 1986 r.

W oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący wykazał, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od dnia 29 grudnia 1977 r. do 8 września 1986 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. - w (...) w P. jako traktorzysta – kierowca ciągnika rolniczego, a tym samym uzyskał wymagane co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Praca tego rodzaju ujęta jest w Dziale VIII pod poz. 3 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – jako praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych.

Jako że odwołujący spełnił również pozostałe warunki, tj. ma ukończone (...) lat, legitymuje się co najmniej 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz nie jest członkiem OFE, Sąd Okręgowy stwierdził, że nabył on prawo do wcześniejszej emerytury.

Datę przyznania emerytury reguluje przepis art. 129 ust. 1 wskazanej ustawy emerytalnej, w związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że prawo do wcześniejszej emerytury odwołujący nabył od miesiąca, w którym złożył wniosek, tj. od 1 lutego 2014 r.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu S. O. prawo do wcześniejszej emerytury od 1 lutego 2014 r.

Apelację od powołanego rozstrzygnięcia - w całości - wniósł organ rentowy, domagając się zmiany wyroku i oddalenia odwołania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Apelujący zarzucał sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że odwołujący przez okres co najmniej 15 lat wykonywał pracę w szczególnych warunkach i wobec tego nabył prawo do emerytury w wieku (...) lat, a w konsekwencji naruszenie przepisów prawa

materialnego, tj. art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Odwołujący wniósł o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego - Sąd I instancji przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe, zebrany materiał poddał wszechstronnej analizie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów i prawidłowo ustalił stan faktyczny, jak również dokonał trafnej wykładni przepisów prawnych.

Istotą niniejszej sprawy było ustalenie, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych - zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Na tej podstawie sporne było ustalenie, czy odwołujący spełnił warunek uzyskania wymaganego okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego błędny jest powołany w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, poprzez jego zastosowanie, co skutkowało uznaniem, że odwołujący wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 184 ust. 1 - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 cyt. ustawy - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Wiek emerytalny oraz rodzaje prac lub stanowisk i warunki uprawniające do świadczenia ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, czyli według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W myśl § 4 ust.1 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzn 60 lat, oraz ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat dla mężczyzn) w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszej sprawie sporne było jedynie ustalenie tego, czy odwołujący spełnił warunek uzyskania co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co warunkowało przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu I instancji, że odwołujący pracował w warunkach szczególnych w spornym okresie od 26 grudnia 1977r. do 8 września 1986r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. – w (...) w P., a w konsekwencji wraz z uwzględnionym przez organ rentowy okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 9 lat i 2 miesiące – wykazał wymagane co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Prawidłowo ustalił Sąd I instancji, że w spornym okresie wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako traktorzysta - kierowca ciągnika rolniczego marki U. (...) z dwiema przyczepami lub z tzw. niskopodwoziówką albo z beczkowozem do wywożenia nieczystości. W całym spornym okresie odwołujący w zakresie swoich obowiązków przewoził pasze, słomę, siano do innych baz zakładu, a także beczkowozem wywoził nieczystości z bazy. Powyższe ustalenia wynikają m.in. z zeznań świadków: J. F. i K. P., którzy pracowali wraz z odwołującym, a także zeznań wnioskodawcy, które zostały prawidłowo ocenione przez Sąd I instancji. Odwołujący wykonywał zatem pracę wymienioną w wykazie A Dział VIII poz. 3, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) – jako praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Odnosząc się natomiast do zarzutu apelującego, że w dokumentach osobowych stanowisko pracy odwołującego zostało nazwane „robotnik z obsługą ciągnika oraz robotnik bazy”, to Sąd Okręgowy trafnie wskazał, powołując się na utrwalone orzecznictwo SN w tym zakresie, że decydująca dla oceny pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień do emerytury szczególnej, nie jest nazwa stanowiska pracy, ale faktyczne wykonywanie jej w takich warunkach, które pozwalają na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia. W niniejszej sprawie natomiast odwołujący wykazał ponad wszelką wątpliwość, że w spornym okresie pracował jako traktorzysta - kierowca ciągnika rolniczego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. – w (...) w P.. Wbrew zarzutom apelującego – praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe, jak trafnie ustalił Sąd I instancji, wynika z zeznań świadków J. F. i K. P. oraz odwołującego, którzy wskazali, że wnioskodawca pracował jako traktorzysta - kierowca ciągnika rolniczego codziennie, przez co najmniej 8 godzin, natomiast pomoc świadczona przez odwołującego w warsztacie mechanicznym była świadczona sporadycznie i jedynie w czasie przestoju w pracy na stanowisku traktorzysty.

Reasumując - wobec wykazania przez odwołującego spornej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy prawidłowo zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych wszystkich względów, uznając zarzuty pozwanego za bezzasadne, należało apelację oddalić - na podstawie art. 385 k.p.c.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Jolanta Cierpień	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------------------	----------------------	-------------------------------